

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 341

van **KATRIEN SCHRYVERS**

datum: 6 maart 2018

---

aan **LIESBETH HOMANS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Lijkbezorging - Alternatieve methoden

Op 23 januari 2018 stelde ik een vraag om uitleg over resomatie als alternatieve wijze van het behandelen van stoffelijk overschot. Nu kan er, overeenkomstig het decreet van 16 januari 2004, enkel begraven of gecremeerd worden.

Resomatie of aquamatie is een chemisch proces waarbij het lijk gedurende vier uur in een alkaline-wateroplossing van 96°C gelegd wordt tot er enkel beenderen overblijven. Zelfs het waterbadje waarin het lijk gelegen heeft, zou herbruikbaar zijn. De restanten van de beenderen worden vermalen zodat een stof overblijft die vergelijkbaar is met de as na crematie.

In antwoord op mijn vraag van 23 januari 2018 stelde de minister dat er nog geen duidelijkheid zou zijn omtrent de milieu-impact en de kostprijs van het proces, en dat er ook een aantal ethische bezwaren zouden zijn. De minister zou geen voortouw nemen in verdere onderzoeken hiernaar, maar wel het debat willen aangaan indien er nieuwe ontwikkelingen zouden zijn.

In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wil minister-president Rudi Vervoort nu alternatieve manieren van lijkbezorging mogelijk maken. Hij heeft een ordonnantie-ontwerp klaar dat mogelijkheden schept voor het composteren of het resomeren van lijken.

Het gecontroleerd composteren van lijken in stro, gedroogd gras, houtsnippers en dode bladeren wordt humusatie genoemd. Na een jaar tijd zouden de menselijke overschotten volledig zijn opgegaan in de natuur. Net zoals bij resomatie of aquamatie blijft bij humusatie enkel een skelet over, dat kan worden fijngemalen en verzameld in een urne.

Deze alternatieve technieken zouden volgens de Brusselse minister-president ecologische wijzen van lijkbezorging zijn. In onze maatschappij, waar steeds meer aandacht (moet) gaan naar het milieu en de gevolgen van ons menselijk handelen daarop, is daar steeds meer vraag naar.

In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is het ook mogelijk om stoffelijke overschotten te begraven in een kartonnen kist. Ook dat is ecologischer dan een traditionele kist. Bovendien kan dat een groot verschil maken voor mensen die financieel minder sterk staan. In Vlaanderen is begraven in een kartonnen kist niet mogelijk. Overeenkomstig

artikel 9 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 oktober 2005 is begraven in een lijkwade wel mogelijk.

1. Heeft de minister ondertussen meer informatie over de milieu- en energie-impact van het proces van resomatie?
2. Hoe staat de minister tegenover humusatie als alternatieve manier voor het omgaan met stoffelijke overschotten?
3. Welke eventuele drempels zijn er momenteel om deze manier van lijkbezorging (humusatie) toe te laten?
4. Is de minister van plan te onderzoeken hoe deze drempels desgevallend zouden kunnen worden weggewerkt, opdat humusatie mogelijk zou kunnen worden?
5. Hoe staat de minister tegenover de mogelijkheid om stoffelijk overschot te begraven in een kartonnen kist?

LIESBETH HOMANS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

ANTWOORD

op vraag nr. 341 van 6 maart 2018

van **KATRIEN SCHRYVERS**

---

1. Neen. Ik heb niets toe te voegen aan hetgeen ik recent, op 23 januari 2018, heb geantwoord op vragen om uitleg in de commissie Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur Inburgering en Stedenbeleid van het Vlaams Parlement.
- 2-4. Nog veel meer dan "resomatie" bevindt de techniek van de humusatie zich momenteel in een experimenteel, en eigenlijk alleen in een theoretisch stadium. Ik zal met belangstelling de evoluties opvolgen die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ter zake verricht.
5. Artikel 1, eerste lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 oktober 2005 tot bepaling van de voorwaarden waaraan een doodskest of een andere lijkomhulsel moet beantwoorden, bepaalt dat doodskesten uit een natuurlijk materiaal vervaardigd moeten worden. Als het karton uit natuurlijk materiaal bestaat en voldoende stevig is, wordt aan de genoemde vereiste voldaan. M.a.w. karton gemaakt uit natuurlijk materiaal kan dienen als doodskest.